

Michał Przybycin

ZIMOWANIE ŁĄBĘDZIA NIEMEGO *CYGNUS OLOR* NA MIEJSKIM ODCINKU WARTY W KONINIE

Wintering of Mute Swam on the city stretch of the Warta River in Konin

Miasta stały się w ostatnich dwudziestu latach głównym miejscem zimowania łabędzi niemych w Polsce zachodniej (Czapulak 1991, Kupczyk 2000). Konin należy do ważniejszych miejskich zimowisk tego gatunku w Wielkopolsce (Dolata 1998).

W sezonach 1997/98 i 1998/99 w miesiącach XII - II co dekadę kontrolowano miejski odcinek Warty z kanałem ulgi (w sumie 9 km). Pominięto pierwszą dekadę XII 1997 oraz drugą i trzecią dekadę XII 1998. Rejestrowano zgrupowania zimujących ptaków z podziałem na wiek i wielkość stad oraz stopień zlodzenia rzeki. Dane o temperaturach z regionu wykorzystane w pracy pochodzą ze stacji meteorologicznej w Kole (dzięki uprzejmości IMiGW Poznań).

Maksymalna liczebność w sezonie 1997/98 wynosiła 44 os., a w 1998/99 33 os. Większość ptaków gromadziła się przy promie Chorzeń, gdzie były dokarmiane. Poza tym odcinkiem łabędzie stwierdzano sporadycznie.

W styczniu 1995 na Warcie w Koninie stwierdzono 38 ptaków, w tym 36,8% młodych (Dolata 1998). Udział ptaków młodych we Wrocławiu wahał się najczęściej między 10 a 20%, ze szczytem 39% (Czapulak 2002), dla miejskich zimowisk w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej wynosił średnio 18,4%. Dane z Wielkopolski wyliczono z obserwacji najliczniejszych stad na danym stanowisku (Dolata 1998). Przyjmując takie założenia, udział ptaków młodych (pierwsza zima) w Koninie w badanych sezonach wynosił odpowiednio 45,5% i 50%. Średni udział osobników młodych dla wszystkich kontroli (nie tylko stwierdzeń najliczniejszych zgrupowań)

Tab. 1. Zmiany liczebności łabędzi niemych zimujących na miejskim odcinku Warty w Koninie w sezonach 1997/1998 i 1998/1999.

Tab. 1. The changes of numbers of Mute Swam on the city stretch of the Warta River in Konin in winter seasons 1997/1998 and 1998/1999.

DEKADY (decades)	1997/1998			1998/1999		
	add.	imm. (%)	razem/total	add.	imm. (%)	razem/total
XII ¹	-	-	-	22	11 (50)	33
XII ²	24	20 (45,5)	44	-	-	-
XII ³	10	16 (61,5)	26	-	-	-
I ¹	15	20 (57,1)	35	6	4 (40)	10
I ²	8	18 (69,2)	26	8	5 (38,5)	13
I ³	7	24 (77,4)	31	4	3 (42,9)	7
II ¹	17	10 (37)	27	4	3 (42,9)	7
II ²	4	14 (77,8)	18	22	6 (21,4)	28
II ³	9	17 (65,4)	26	10	0 (0)	10

podczas kolejnych zim wynosił na badanym odcinku 61,4 i 33,7%. Wyniki te należą do najwyższych w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej (por. Jermaczek i Dolata 1995, Dolata 1998). Czaplak (2002) wskazuje na zależność między średnią temperaturą w okresie grudzień - luty, a liczbą osobników zimujących we Wrocławiu. Podczas omawianych badań nie stwierdzono takiej zależności, zarówno dla średniej temperatury w okresie grudzień - luty, jak i dla średnich miesięcznych i średnich dobowych (współczynnik korelacji Pearsona). Nie wykryto też zależności pomiędzy stopniem zamarznięcia rzeki a liczebnością ptaków (osobników dorosłych i młodych).

LITERATURA

- CZAPULAK A. 1991. *Cygnus olor* (Gmel., 1789) - łąbędź niemy. In: DYRCZ A. et al. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski Zakł. Ekol. Ptaków, Wrocław.
- CZAPULAK A. 2002. Zimowanie łąbędzia niemego *Cygnus olor* we Wrocławiu. Ptaki Śląska 14: 155-165.
- DOLATA P. T. 1998. Zimowanie łąbędzia niemego *Cygnus olor* w miastach Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. In: BARCZAK T., INDYKIEWICZ P. (Eds.) Fauna miast. Wyd. ATR, Bydgoszcz: 179-186.
- JERMACZEK A., DOLATA P. T. 1995. *Cygnus olor* (Gmel., 1789) - łąbędź niemy. In: JERMACZEK A. et al. Ptaki Ziemi Lubuskiej. Monografia faunistyczna. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin: 39-43.
- KUPCZYK M. 2000. *Cygnus olor* (Gmel., 1789) - łąbędź niemy. In: BEDNORZ J. et al. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań: 60-63.

Summary

In winter 1997/98 and 1998/99 was stated maximal 44 and 33 individuals. The proportion of young birds was on average 61,4% and 33,7%. Did not ascertain dependence between averages with temperatures and degree of freezing and with number of birds in each months.

Michał Ciach

ORZESZNICA *MUSCARDINUS AVELLANARIUS* (L.) W POKARMIE PUSTUŁKI *FALCO TINNUNCULUS* L.

Common Dormouse *Muscardinus avellanarius* (L.) in the diet of the Common Kestrel *Falco tinnunculus* L.

W dniu 11.04.1999 koło zbiornika Przeczyce (gm. Mierzęcice, pow. będziński, woj. śląskie, UTM CA 78) zebrano spod zajętego gniazda zrzutki pustułki. Gniazdo zlokalizowane było w zadrzewieniach topolowych na południowym brzegu zbiornika. W otoczeniu gniazda dominowała woda oraz grunty rolne wraz z zakrzewieniami i zadrzewieniami.